

Program warsztatów ekologicznych
„Bioróżnorodna układanka – bo tu wszystko do siebie pasuje”

Uczestnicy: dzieci w wieku 3-7 lat

Przewidywany czas trwania: 6h

Cel warsztatów:

- część teoretyczna - poszerzanie wiedzy o bioróżnorodności, poznanie zasobów ekologicznych odwiedzanego regionu, zaszczepienie w najmłodszych szacunku do przyrody, rozwijanie poczucia odpowiedzialności za środowisko
- część praktyczna- kształtowanie postawy proekologicznej, uwrażliwienie dzieci na problemy ochrony bioróżnorodności

Metodyka prowadzenia warsztatów:

Forma pracy - zespołowa

Wykorzystane metody dydaktyczne:

- metody problemowe (rozmowa, wyrażanie opinii, wzajemne zadawanie pytań)
- metody podające (objaśnienie pojęć, mini wykłady)- ze względu na wiek oraz możliwości poznawcze grupy, część wykładowa ograniczona do minimum, nastawienie na rozmowę i naukę poprzez zabawę
- metody aktywizujące: połączenie części teoretycznej warsztatów z pieszą wędrowką i zwiedzaniem, zabawa, wykonywanie prostych zadań
- metody eksponujące (wykorzystanie rekwizytów, zobrazowanie tematu warsztatów za pomocą wielkiej układanki)- służą zilustrowaniu omawianych zagadnień oraz przedstawieniu abstrakcyjnych treści w przystępny sposób
- metody praktyczne (nauka poprzez doświadczenie, obserwację)

Program warsztatów - część właściwa:

1. Przyjazd grupy, powitanie.
2. Zapoznanie z zasadami, obowiązującymi w trakcie warsztatów (zachowanie, bezpieczeństwo)
3. Początek warsztatów (część teoretyczna) - wyjaśnienie pojęcia „różnorodność biologiczna”, przedstawienie bioróżnorodności jako wielkiej układanki, której elementy nie mogą bez siebie funkcjonować, ponieważ istnieją między nimi liczne powiązania. W dalszej części warsztatów prowadzące wraz z uczestnikami będą odkrywać elementy

bioróżnorodnej układanki, która została rozsypana po okolicy (układanka o wymiarach 90x60cm, składająca się z 6 części). Rozdanie mapek szlaku, na których zaznaczone zostały interesujące miejsca, gdzie uczestnicy szukać będą zaginionych elementów układanki.

4. Spacer ścieżką ekologiczną - „Zielony szlak”. Pierwszy przystanek to „Zaczarowany park”, w którym dzieci odkrywają znaczenie drzew dla różnorodności biologicznej. Drzewa w parku żyją, oddychają - wytłumaczenie pojęcia „płuca Ziemi”. Drzewa, jako domy/schronienie dla wielu zwierząt, owadów. Prowadzący proszą dzieci o podanie przykładów. Następnie pokazują dzieciom leżący pod jednym z drzew rekwizyt – wiewiórka/jeż (maskotka). Rozmowa na temat zwierzęcia, jego miejsca życia, występowania, charakterystycznych elementów. Wyjaśnienie, że bez drzew wiele zwierząt nie miałyby, gdzie żyć/co jeść. Wspólne rozpoznawanie gatunków drzew – wykorzystanie pomocy dydaktycznej „Kącik badacza- drzewa”.
5. Przystanek „Kurka o zielonych nóżkach”. Rozmowa o zwierzętach i ich znaczeniu dla bioróżnorodności. Wskazanie roli człowieka w bioróżnorodnej układance – działania ludzi mogą przyczynić się do ochrony różnorodności biologicznej (hodowanie zwierząt zagrożonych wyginięciem). Co to znaczy, że zwierzę jest zagrożone wyginięciem? Wyjaśnienie na przykładzie Kurki Zielononóżki. Dzieci znajdują pierwszy element bioróżnorodnej układanki (świat zwierząt).
6. „Owocowa aleja” - wizyta w sadzie ze starymi, wysokopiennymi odmianami drzew owocowych. Znaczenie sadów oraz rola człowieka w procesie ochrony bioróżnorodności (uprawa tradycyjnych odmian drzew). Sady, jako skarbnica witamin (owoce), miejsce życia wielu odmian zwierząt, w tym ok. 200 gatunków ptaków, jak i różnorodnych owadów. Zabawa - prowadzący rozdają uczestnikom siatki na motyle, za pomocą których dzieci „łowią” nietypowe owady (celem ćwiczenia jest wpojenie uczestnikom szacunku do wszystkich stworzeń, bez względu na wielkość czy wygląd). Prowadzący uczą dzieci postępowania z owadami, delikatności, wyczucia, pod koniec wszystkie stworzenia zostają wypuszczone). Następnie prowadzący informują grupę, że na jednym z drzew wisi kolejny element układanki (pozytywna działalność człowieka), wspólne poszukiwania.
7. Zwiedzanie suszarni i przetwórnii owoców i warzyw – przystanek „Spizarnia smaków”. Jakie przetwory można uzyskać z darów natury – rozmowa nt. znaczenia bioróżnorodności dla naszego zdrowia. Możliwość posmakowania wybranych produktów, np. suszonych jabłek, gruszek.

8. Przejście w kolejne miejsce, wskazane na mapie - przystanek „Staruszek dąb”. Rozmowa nt. pomników przyrody – co to takiego? Dlaczego warto chronić drzewa w sędziwym wieku? Uświadomienie dzieciom, jak wiele czasu musi minąć, zanim drzewo stanie się „dorosłe”. Poznanie budowy drzewa. Następnie zabawa w łańcuch rąk – ile osób potrzeba, by przytulić drzewo?
9. Przerwa - grill/ognisko nad jeziorem, wspólny wypoczynek.
10. Spacer brzegiem jeziora Wandzinek - przystanek „Co się kryje na dnie?”. Zbiorniki wodne, jako ważny element bioróżnorodności, miejsce występowania wielu gatunków zwierząt i roślin. Poznanie chronionych gatunków, występujących na zwiedzonym obszarze: grąźel żółty, żuraw. Prowadzący przedstawiają dzieciom stworzenie, które jest naturalnym wskaźnikiem czystości jezior (szlachetny rak- czystości znak). Grupa przy wsparciu prowadzących poznaje wybrane rośliny i stworzenia zamieszkujące jezioro i jego część przybrzeżną, a także bada czystość wody w jeziorze (pomoc dydaktyczna „Zestaw do badania wody i pH gleby”). Możliwość obejrzenia pod mikroskopem wybranych organizmów – zwrócenie uwagi na gatunki niewidoczne gołym okiem, mnogość życia na ziemi. Odnalezienie kolejnego elementu układanki (jezioro oraz jego fauna i flora).
11. Przystanek „W grupie różnie” - oprowadzenie uczestników po zespole leśnym „Brzezina bagienna”. Wykorzystanie kolejnych rekwizytów – szkieł powiększających. Zajęcia praktyczne, podczas których dzieci poznają nowe gatunki roślin, w tym chroniony gatunek widłaka jałowcowatego. Odnalezienie nowego elementu układanki (świat roślin).
12. „Małe jest wielkie” – ta część warsztatów ma uświadomić uczestnikom, że las to nie tylko drzewa, ale również mniejsze rośliny, zwierzęta, owady i grzyby. Warstwy lasu i znaczenie grzybów dla bioróżnorodności – niezbędny element układanki, który reguluje leśne życie. Grzyby usuwają naturalne odpadki i przygotowują wolne miejsce dla nowych organizmów. Wprowadzenie pojęcia „ekosystem”. Przy omawianym przystanku uczestnicy odnajdują czyste stanowisko doświadczalne, gdzie pod okiem prowadzących mogą wziąć do rąk owady lub drobne, leśne płazy, występujące w warstwie runa leśnego. Pod jednym z drzew grupa odkrywa kolejny element układanki (przedstawiający las).
13. Powrót nad jezioro. W tym czasie prowadzący opowiadają grupie o kolejnym elemencie bioróżnorodnej układanki, którego nie można dotknąć, mimo, że znajduje się wokół nas. „Niewidzialny kompan, czyli słów kilka o klimacie”. Co to jest klimat? Co się na niego składa? Rozmowa o pogodzie, zjawiskach atmosferycznych, temperaturze, wykorzystanie modułowej stacji pogody. Grupa odnajduje ostatni element układanki (obrazujący klimat).

14. Podsumowanie warsztatów. Wspólne składanie znalezionych elementów, które razem tworzą obraz, przedstawiający bioróżnorodny świat. Uświadomienie dzieciom, że bioróżnorodność jest złożona. Gdy zabraknie jednego z jej elementów, bioróżnorodność przestanie istnieć. Dlatego jedynie pełna ochrona wszystkich elementów różnorodności życia może przynieść skutek. Podkreślenie roli człowieka, który szanując i dbając o środowisko, sprzyja bioróżnorodności.
15. Pożegnanie grupy, zakończenie warsztatów.

Program warsztatów powstał w ramach realizowanego projektu „Z EKologią za pan brat! – Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży EKO „Szkoła Życia” w Wandzinie”.

Korzystamy z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku